

Số: /QĐ-SNNPTNT

Vĩnh Long, ngày tháng năm 2021

QUYẾT ĐỊNH

Về việc Ban hành tiêu chuẩn cơ sở Giống Cây ăn quả lâu năm –
cây đầu dòng, vườn cây đầu dòng - cây Thanh Trà

GIÁM ĐỐC SỞ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Căn cứ Quyết định số 18/2015/QĐ-UBND ngày 14/9/2015 của UBND tỉnh Vĩnh Long về việc quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức bộ máy của Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn;

Căn cứ Luật Trồng trọt số 31/2018/QH14, ngày 19 tháng 11 năm 2018;

Căn cứ Nghị định số 94/2019/NĐ-CP ngày 13 tháng 12 năm 2019 của Chính Phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Trồng trọt về giống cây trồng và canh tác;

Theo đề nghị của Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật Vĩnh Long.

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Nay ban hành tiêu chuẩn cơ sở Giống Cây ăn quả lâu năm – cây đầu dòng, vườn cây đầu dòng - cây Thanh Trà như sau:

TCCS-VL-01-2021 Giống Cây ăn quả lâu năm – Cây đầu dòng, vườn cây đầu dòng - cây Thanh Trà.

Điều 2. Các Ông (Bà) Chánh Văn phòng Sở, phòng Kế hoạch – Tổng hợp, Chi cục trưởng Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật, Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn các huyện, thị - thành phố, thủ trưởng các đơn vị liên quan chịu trách nhiệm thi hành quyết định này.

Quyết định này có hiệu lực kể từ ngày ký./.

Nơi nhận:

- Như Điều 2;

- Lưu VT.

**KT.GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Nguyễn Văn Liêm

UBND TỈNH VĨNH LONG
SỞ NÔNG NGHIỆP VÀ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

**TIÊU CHUẨN CƠ SỞ
GIỐNG CÂY ĂN QUẢ LÂU NĂM
CÂY ĐÀU DÒNG, VƯỜN CÂY ĐÀU DÒNG - CÂY THANH TRÀ**

(Ban hành theo quyết định số: /QĐ-SNN&PTNT, ngày tháng năm 2021 của
Giám đốc Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn)

1. Phạm vi áp dụng:

- Áp dụng đối với cây Thanh trà.
- Áp dụng cho cây đầu dòng được tuyển chọn trong sản xuất đại trà ở các vùng sản xuất truyền thống và từ tập đoàn giống cây ăn quả nhập nội, những giống đã được công nhận.

2. Thuật ngữ và định nghĩa:

- *Cây Thanh trà đầu dòng* là cây tốt nhất được bình tuyển và công nhận từ quần thể của một giống cây Thanh trà.
- *Nguồn gốc giống*: Có thông tin chi tiết rõ ràng về giống (giống địa phương, giống mới chọn tạo, giống nhập nội).
- *Vườn Thanh trà đầu dòng* là vườn cây được nhân từ cây Thanh trà đầu dòng hoặc vườn cây do tổ chức, cá nhân thiết lập được thẩm định và công nhận.

3. Tiêu chuẩn chất lượng và Yêu cầu kỹ thuật:

3.1 Cây đầu dòng

3.1.1 Chỉ tiêu “Đặc điểm hình thái”:

Thanh trà có tên quốc tế là Marian plum, tên khoa học là *Bouea macrophylla* (hay *Bouea gandaria* Blume, *Bouea burmanica* Griff., *Bouea oppositifolia* (Roxb.) Adelb.) thuộc họ đào lộn hột (Xoài) Anacardiaceae, Bộ: Sapindales

Tên tiếng Anh: wild mango hay gandaria.

Tên tiếng Việt: Thanh trà, Sơn Trà, Xoài rừng.

Phải đúng giống: Cây đầu dòng phải là cây có sức sinh trưởng khỏe, xanh tốt, phải mang những đặc điểm hình thái và chỉ tiêu chất lượng phản ánh đúng đặc trưng của giống.

3.1.2. Chỉ tiêu “Tuổi cây”:

Cây đầu dòng phải có tuổi từ **10** năm trở lên nếu là cây trồng bằng hạt, **7** năm trở lên nếu là cây ghép, chiết hoặc giâm cành (nhân giống vô tính) và phải có ít nhất 3 năm liên tục cho quả tính đến năm được tuyển chọn.¹

3.1.3. Chỉ tiêu “Sinh trưởng của cây”:

* **Thân:** Cây thân gỗ có nhiều tán lá, dạng tán lá tròn, thân màu nâu sáng, vỏ nứt, cành nhánh trơn nhẵn.

* **Lá:** Lá thanh trà mọc đối, dạng lá thon dài và mũi nhọn ở đầu. Lá có cuống ngắn, mặt trên phiến lá màu xanh đậm, mặt dưới lá có một gân chính nổi giữa bản lá. Lá non màu tím thẫm, khi trưởng thành phiến lá chuyển sang màu xanh đậm.

* **Hoa:** lưỡng tính và hoa đực, hoa mọc ra từ nách lá và đầu ngọn cành, hoa nở từ gốc phát hoa đến ngọn phát hoa. Hoa nhỏ có 3-5 lá đài, cánh hoa mập, 3-5 nhị, 3-5 cánh; có đường kính 0,2-0,3 cm, màu vàng đậm.

* **Quả:** hình dạng giống quả trứng, vỏ dễ lột, bên trong là lớp cơm mọng nước, hạt to, có xơ. Quả chưa chín có màu xanh nhạt, quả chín màu vàng cam, gân giống quả xoài, tròn, đường kính 2,5 - 5 cm. Quả có nhiều nước vị chua hay ngọt tùy theo giống, có một hạt.

Quả thanh trà còn non hình tròn, màu xanh tối; quả có hình tròn đối với thanh trà chua hay hình oval đối với thanh trà ngọt. Vỏ quả màu nhạt, vàng dần, thịt quả chín có màu vàng da cam. Khi màu vàng da cam đã hiện ra ngoài vỏ và có mùi thơm nhẹ đặc trưng thì quả đã đạt độ chín tối đa.

* **Sâu bệnh:** Cây đầu dòng phải là cây hoàn toàn sạch bệnh, không có dấu hiệu của các loại sâu bệnh hại nguy hiểm.

Sâu bệnh hại như: Sâu đục quả (hột) *Deanolis albizonalis* (Hampson), Ruồi đục trái *Dacus dorsalis*.

* **Khả năng chống chịu với sâu bệnh hại và điều kiện thời tiết bất lợi** (khô hạn, rét lạnh...): Chống chịu hơn hẳn các cây khác trong quần thể.

* Các đặc trưng hình thái thực vật phù hợp với bản mô tả trong hồ sơ xin công nhận cây đầu dòng.

3.1.4. Chỉ tiêu “Năng suất”:

¹ * Cây trồng từ hạt cho trái sau 6-8 năm, liên tục tính đến năm được tuyển chọn. (cây trồng bằng hạt phải có thời gian sinh trưởng trên 10 năm cho trái).

* Cây ghép, chiết cho trái sau 4-5 năm, liên tục tính đến năm được tuyển chọn. (cây trồng bằng chiết, ghép thì khoảng 3-5 năm ra trái.)

Cây đầu dòng – cây thanh trà là cây có năng suất cao và ổn định; chất lượng, tính chống chịu cao hơn hẳn so với các cây khác trong quần thể một giống đã qua bình tuyển và được công nhận để nhân giống bằng phương pháp vô tính. Cây mang những đặc điểm hình thái đặc trưng của giống, không bị mất đi hoặc biến đổi khi nhân giống vô tính. Cây phải cho trái cao hơn tối thiểu 10% so với năng suất bình quân của các cây khác trong cùng quần thể và cho trái ổn định liên tục từ 03 năm trở lên, không ra trái cách năm trong 3 năm cuối.²

3.1.5. Chỉ tiêu “Chất lượng”:

Chất lượng quả của cây đầu dòng phải đạt yêu cầu hàng hóa.

Bảng 1: Chỉ tiêu chất lượng chính của cây đầu dòng cây Thanh Trà

Tên chỉ tiêu	Phương pháp khảo sát	Tiêu chí chọn	
		Thanh trà chua	Thanh trà ngọt
Khối lượng trung bình quả (g)	Cân	≥ 51,4	≥ 55
Độ đồng đều về hình dạng, kích thước quả (%)	Cân	≥ 90	≥ 90
Tỷ lệ phần ăn được (%)	Đo	≥ 71	≥ 71
Hình dạng quả và màu sắc vỏ quả	Đánh giá cảm quan	hình trứng	Oval
Màu sắc thịt quả	Đánh giá cảm quan	Cam	vàng cam
Hương và vị quả	Đánh giá cảm quan (nếm)	chua	Chua ngọt
Độ Brix (%):	Đo	≥ 15	≥ 19

3.1.6 Cây đầu dòng khi bảo quản, khai thác

- Có nguồn gốc rõ ràng, có hồ sơ minh chứng quá trình bình tuyển, công nhận hoặc lai tạo, chăm sóc, khai thác...;

- Cây sinh trưởng khỏe; phải được giám định định kỳ tối thiểu mỗi năm 1 lần để đảm bảo hoàn toàn không bị nhiễm sâu bệnh;

- Chu kỳ, hệ số khai thác: Trung bình 1 cây ở năm thứ nhất được khai thác tối đa 3 đợt cành/năm, tối đa 250 mắt ghép/năm; cây ở năm thứ 2 được khai thác

² * Cây ≥ 7 năm tuổi cho năng suất 120 - 200 kg/cây (phần năng suất này tùy vào tình hình thực tế, chỉ tính cao hơn mức tối thiểu 10% so với năng suất bình quân của các cây thanh trà khác trong cùng quần thể.

tối đa 4 đợt cành/năm, tối đa 600 mắt ghép/năm; cây ở năm thứ 3 trở lên được khai thác tối đa 5 đợt cành/năm, tối đa 1.500 mắt ghép/năm;

- Phải ghi rõ nhật ký chăm sóc, bảo vệ và khai thác cây đầu dòng.

3.2. Vườn cây đầu dòng

- Thiết lập vườn cây: vật liệu sử dụng để thiết lập vườn cây đầu dòng như mắt ghép, cành chiết phải được lấy từ cây đầu dòng hoặc vườn cây đầu dòng do tổ chức, cá nhân thiết lập được thẩm định và công nhận.

- Vườn cây đầu dòng phải sinh trưởng khỏe; phải được giám định định kỳ tối thiểu mỗi năm 1 lần để đảm bảo hoàn toàn không bị nhiễm sâu bệnh (Sâu hại Sâu đục quả (hột) *Deanolis albizonalis* (Hampson), Ruồi đục trái *Dacus dorsalis*).

- Chu kỳ và hệ số khai thác: theo yêu cầu đối với cây đầu dòng quy định tại mục 3.1.6.

- Phải có hồ sơ về quá trình thiết lập; nhật ký chăm sóc, bảo quản và khai thác vườn cây đầu dòng.

4. Phương pháp kiểm tra

4.1 Kiểm tra nguồn gốc, các đặc điểm hình thái của cây đầu dòng

- Kiểm tra nguồn gốc cây đầu dòng, vườn cây đầu dòng thông qua hồ sơ bình tuyển, công nhận của cây đầu dòng và quá trình thiết lập vườn cây đầu dòng

- Kiểm tra các đặc điểm hình thái đặc trưng của cây đầu dòng bằng đo đếm và quan sát trực tiếp và phỏng vấn chủ hộ quản lý cây đầu dòng, vườn cây đầu dòng; so sánh với các đặc điểm mô tả của giống đã được công bố (nếu có).

4.2 Kiểm tra khả năng sinh trưởng, chất lượng quả của cây đầu dòng

- Kiểm tra khả năng sinh trưởng của cây bằng phỏng vấn chủ hộ kết hợp với đo đếm trực tiếp, đánh giá hiện trạng sinh trưởng của cây trên vườn.

- Kiểm tra khả năng cho năng suất của cây bằng phỏng vấn chủ hộ kết hợp với cân đo trực tiếp năng suất của cây trên vườn.

- Kiểm tra các chỉ tiêu đánh giá hình thái, chất lượng quả bằng phương pháp quan trắc, đo đếm trực tiếp trên vườn và các phương pháp phân tích hóa sinh trong phòng thí nghiệm.

+ Vitamin C: áp dụng TCVN 6427 - 2:1988

+ Độ brix: áp dụng TCVN 7771: 2007

- Kiểm tra mức độ nhiễm các đối tượng sinh vật gây hại bằng phương pháp quan trắc trực tiếp trên vườn, đối chiếu với các triệu chứng đặc trưng của sâu, bệnh hại và kết hợp giám định trong phòng thí nghiệm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ NN&PTNT, 2016. 10TCN 601-2004 Cây đầu dòng – Cây ăn quả
2. Gardaer S., Sidisunthom P., Anusamsunthom V., 2000. A field guide to forest trees of Northern Thailand. Kobfai Publishing Project. P 142.
3. Luật Trồng trọt số 31/2018/QH14, ngày 19 tháng 11 năm 2018
4. Nguyễn Văn Kế, 2008. Bài Giảng cây ăn quả nhiệt đới. Trường Đại học Nông Lâm TP. Hồ Chí Minh. Trang 12.
5. Phạm Hoàng Hộ, 2002. Cây Cỏ Việt Nam (quyển 2). Nhà xuất bản Trẻ, TP. Hồ Chí Minh. Trang 368.
6. Phạm Thị Tuyết Mai, 2010. Khảo sát bốn giống Thanh trà [*Bouea oppositifolia* (Roxb.) Adelb.] nhập nội và các kiểu ghép Thanh Trà tại xã Xà Bang, huyện Châu Đức, tỉnh Bà Rịa, Vũng Tàu.
7. Poolpirm N., 1998. Maprang. Rajarmongkol Institute, Pisanolok campus. Sip. 51p.
8. Sudhadrabandhu S., 2001. Under utilized tropical fruits of Thailand. RAP Publication (FAO).14-16..
9. Võ Văn Chi, 1996. Từ điển Cây thuốc Việt Nam. Nhà xuất bản y học. Trang 1134.
10. https://en.wikipedia.org/wiki/Bouea_macrophylla
11. <https://skhcn.kiengiang.gov.vn/trang/TinTuc/inbaiviet.aspx?nid=2077>
12. <http://vncreatures.net/chitiet.php?page=1&loai=2&ID=3373>